

■ تورم در آمریکا و اروپا سر به فلک کشیده و قیمت انرژی در حال رکوردزنی است. آمریکا به عنوان نماینده اقتصاد کشورهای غربی روزهای خوشی را نمی گذراند؛ تورم در ایالات متحده به بالاترین رکورد خود در ۴ دهه اخیر رسیده، نرخ بهره در حال افزایش است و بازار سهام این کشور در حال سقوط است

شکست سیاست‌های ضد تورمی در آمریکا و اروپا و ادامه تنش‌ها در اوکراین

اقتصاد دنیا در آستانه رکود؟

صندوق بین‌المللی پول:

منفی شدن رشد اقتصادی آمریکا اجتناب‌ناپذیر است

این صندوق معتقدند ریسک قابل توجهی برای منفی شدن رشد اقتصادی آمریکا طی سال جاری و بویژه سال آینده میلادی وجود دارد.

وی گفت: بر اساس سناریوهای طرح‌شده که مدنظر این صندوق قرار گرفته، بعید است آمریکا بتواند از بروز رکود اقتصادی و رشد منفی جلوگیری کند. بالا بودن قیمت بنزین و گازوئیل تهدیدی برای اقتصاد جهانی است و روی سرعت توسعه در جهان اثر می‌گذارد. رئیس صندوق بین‌المللی پول گفت: بالا بودن قیمت حامل‌های انرژی هم برای آمریکا و هم برای اقتصاد جهانی یک مخاطره است، چرا که نه تنها بر تورم اثر می‌گذارد، بلکه این عامل تبعات گسترده‌تری را بر رشد اقتصادی خواهد گذاشت. زمانی که ما پتانسیل‌ها را برای کاهش عرضه نفت به بازار جهانی را مدنظر قرار می‌دهیم، این مساله می‌تواند فشار افزایشی بیشتری را به قیمت نفت وارد کند.

با شروع کمپین تهاجمی فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) برای کاهش تقاضا و قیمت‌ها، نگرانی‌ها درباره اینکه اقدامات این نهاد، ایالات متحده را وارد رکود خواهد کرد افزایش یافته است

رئیس صندوق بین‌المللی پول افزود: ما احساس می‌کنیم به سیاست‌هایی نیاز است که از افزایش قیمت نفت در بازار جهانی نفت جلوگیری کند. جورجیوا اضافه کرد: بسیاری از کشورهای در حال توسعه در شرایط کنونی اوضاع بسیار سختی را تجربه می‌کنند.

■ احتمال رکود در اقتصاد آمریکا و اروپا

رئیس دویچه بانک آلمان گفت در سایه تلاش بانک‌های مرکزی جهان برای مقابله با تورم، احتمال رکود در اقتصاد جهانی افزایش یافته و وقوع رکود در اقتصاد آمریکا و اروپا در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ هم قوت گرفته است. «کریستین سوینگ» گفت احتمالاً در سایه سیاست‌های بانک‌های مرکزی کشورهای جهان برای مقابله با تورم، اقتصاد جهانی در حال رفتن به سمت رکود و رشد منفی اقتصادی است. وی در اجلاس «آینده مالی» در فرانکفورت آلمان تأکید کرد احتمال رکود در اقتصاد جهانی حداقل به ۵۰ درصد رسیده است. به گفته این بانکدار آلمانی، احتمال رکود در اقتصاد آمریکا و اروپا در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ نسبت به پیش‌بینی قبلی دویچه بانک پیش از آغاز درگیری نظامی با اوکراین افزایش یافته است.

سوینگ ادامه داد اقتصاد جهانی با فشارهای فزاینده‌ای روبه‌رو است که از جمله آنها می‌توان به تورم و اختلال در چرخه تأمین و توزیع کالاها اشاره کرد.

قصد دارد این تاسیسات را ۸۰ درصد تا اکتبر و ۹۰ درصد تا ماه نوامبر بر کند تا از پس تأمین تقاضا در زمستان برآید. ■ صندوق بین‌المللی پول: منفی شدن رشد اقتصادی آمریکا اجتناب‌ناپذیر است

کارشناسان صندوق بین‌المللی پول بر این باورند طی سال جاری و بویژه سال آینده میلادی ریسک زیادی برای منفی شدن رشد اقتصادی آمریکا وجود دارد. «کریستالینا جورجیوا» رئیس صندوق بین‌المللی پول طی سخنرانی سالانه خود درباره اوضاع اقتصادی آمریکا گفت: کارشناسان

خطر است». وی خاطر نشان کرد حتی اگر از رکود جهانی جلوگیری شود، ترکیب تورم بالا و رشد آهسته ممکن است برای چندین سال ادامه داشته باشد. اقتصاددانان شرکت سیتی‌گروپ احتمال حاکم شدن رکود در اقتصاد جهان را نزدیک به ۵۰ درصد می‌دانند. از طرفی، ادامه تنش‌ها در اوکراین و قطع عرضه انرژی از طرف روسیه به سمت اروپا می‌تواند احتمال رکود را تشدید کند. در همین رابطه هفته گذشته فدراسیون صنایع آلمان اعلام کرد توقف عرضه گاز روسیه رکود در بزرگ‌ترین اقتصاد اروپا را اجتناب‌ناپذیر می‌کند. اگر جریان عرضه گاز روسیه به اروپا متوقف شود، اقتصاد آلمان وارد رکود خواهد شد. ایتالیا هم اعلام کرده از شرکت‌هایش برای بر کردن ذخایر گازی جهت جلوگیری از تشدید این بحران در فصل زمستان حمایت مالی خواهد کرد. اتحادیه اروپایی قبل از جنگ اوکراین برای تأمین ۴۰ درصد نیاز خود به گاز محتاج روسیه بود. این رقم برای آلمان به ۵۵ درصد می‌رسید. به این ترتیب این کشورها

با ذخایر خالی گاز در بچوجه کمبود آن در بازار مواجه شده‌اند. برخی کشورهای این اتحادیه تصمیم خود برای توقف فعالیت نیروگاه‌های برق با سوخت زغال‌سنگ را به تعویق انداخته‌اند. گاز روسیه هنوز از طریق خط لوله‌های اوکراین پمپاژ می‌شود اما مقدار آن کاهش یافته است. «رابرت هابک» وزیر اقتصاد آلمان کاهش عرضه گاز روسیه را یک حمله اقتصادی و بخشی از طرح پوپین برای افزایش ترس در اروپا می‌داند. این اقدام روسیه تلاش اروپا برای پر کردن تاسیسات ذخیره‌سازی گاز را ناکام گذاشته است. ذخایر گاز اروپا تا ۵۵ درصد کاهش یافته و این اتحادیه

اینکه اقدامات این نهاد، ایالات متحده را وارد رکود خواهد کرد، افزایش یافته است. در هفته‌های اخیر، بحث‌های زیادی درباره اینکه آیا رکود اجتناب‌ناپذیر است، چه زمانی ممکن است شروع شود و چقدر می‌تواند بد باشد، وجود داشته است. علاوه بر آمریکا در اروپا نیز احتمال رکود اقتصادی وجود دارد. در همین رابطه رئیس صندوق بین‌المللی پول گفته است کارشناسان این صندوق بر این باورند طی سال جاری و سال آینده میلادی ریسک زیادی برای منفی شدن رشد اقتصادی آمریکا وجود دارد. همچنین «دیوید مالپاس» رئیس بانک جهانی در گزارشی که اوایل ژوئن منتشر شد، اعلام کرد: «اقتصاد جهانی دوباره در

اوضاع اقتصادی دنیا روز به روز در حال بدتر شدن است؛ روندی که شاید بتوان آغاز آن را همه‌گیری کرونا دانست و در ادامه جنگ در اوکراین عاملی برای تشدید اوضاع شد. زنجیره توزیع در سرتاسر دنیا دچار مشکل شده، تورم در آمریکا و اروپا سر به فلک کشیده و قیمت انرژی در حال رکوردزنی است. آمریکا به عنوان نماینده اقتصاد کشورهای غربی روزهای خوشی را نمی‌گذراند؛ تورم در ایالات متحده به بالاترین رکورد خود در ۴ دهه اخیر رسیده، نرخ بهره در حال افزایش است و بازار سهام این کشور در حال سقوط است. با شروع کمپین تهاجمی فدرال رزرو (بانک مرکزی این کشور) برای کاهش تقاضا و قیمت‌ها، نگرانی‌ها درباره

نفت ۱۳۵ دلار می‌شود؟

موسسه IHS Markit پیش‌بینی کرد به خاطر کمبود عرضه نفت به بازار جهانی در نیمه دوم سال جاری شاهد رسیدن قیمت هر بشکه نفت به ۱۳۵ دلار خواهیم بود. موسسه IHS Markit که بخشی از موسسه رتبه‌بندی S&P گلوبال به شمار می‌رود، اعلام کرده به خاطر کمبود عرضه نفت در بازار جهانی در نیمه دوم امسال احتمالاً قیمت نفت تا ۱۳۵ دلار در هر بشکه بالا خواهد رفت. در شرایط کنونی هر بشکه نفت برنت با قیمت ۱۱۰ دلار خرید و فروش می‌شود. با این حال کارشناسان IHS معتقدند در ۲ ماهه سوم امسال قیمت تا ۱۳۶٫۳ دلار افزایش خواهد یافت. این موسسه در گزارش خود آورده به طور کلی در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ قیمت نفت حول رقم ۱۳۵ دلار در هر بشکه خواهد بود و متوسط قیمت برای سال جاری ۱۲۲ دلار پیش‌بینی می‌شود. بر اساس ارزیابی‌های این موسسه، دلیل بالا رفتن قیمت، کمبود عرضه به بازار است. کاهش تولید نفت روسیه به خاطر تحریم‌ها و موضوعات مرتبط با برجام در کنار پایین آمدن ظرفیت آزاد تولید نفت کشورهای عضو اوپک‌پلاس از جمله عواملی است که از سوی کارشناسان موسسه IHS مارکت به عنوان دلایل رشد قیمت نفت عنوان شده است. بر اساس ارزیابی‌های این موسسه بین‌المللی در ابتدای ۶ ماه نخست امسال حجم ظرفیت آزاد تولید نفت کشورهای عضو گروه اوپک‌پلاس در مجموع ۲٫۷ میلیون بشکه بود که تا پایان امسال به ۱٫۸ میلیون بشکه در روز خواهد رسید و فقط عربستان و امارات امکان افزایش تولید خواهند داشت.

ارز ترجیحی به معنای سرکوب تولید بود

عزواتق تعاون ایران درباره مضرات ارز ترجیحی گفت: اکثر تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی از همان روزهای ابتدایی تولد ارز ترجیحی درباره مشکلات این سیاست از جمله ایجاد بستر رانت و فساد، عدم حمایت از مصرف‌کننده، ضربه به تولید داخلی، سرکوب قیمتی و... تذکراتی بسیار زیادی دادند. ارسلان قاسمی گفت: پس از اصلاح ارز ترجیحی کمک به زنجیره آخر و مصرف‌کنندگان یک اصل ضروری است اما نباید تولیدکنندگان را فراموش کنیم. آنها هم باید در این زنجیره مورد حمایت قرار گیرند، اگر نه مشکلات مختلفی برای کشور به وجود می‌آید. ما باید بسته حمایتی برای زنجیره تأمین نیز در نظر بگیریم. وی افزود: برای مثال دولت اعلام می‌کند تسهیلات در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌دهیم اما بانک‌ها شرایط سختی برای دریافت وام ایجاد می‌کنند و در عمل حمایتی نمی‌شود. این بدان معناست که حمایت‌ها واقعی

نیست. قاسمی در ادامه اظهار کرد: یکی از موضوعات مهم بحث سرکوب قیمتی است که در سیاست ارز ترجیحی وجود داشت و به تولید ملی و کشاورزی کشور ضربه زد. ارز ترجیحی یک شاخصه مهم طی چند سال گذشته در اقتصاد بوده و ضربه اساسی به تولید داخلی وارد کرده است. وی افزود: اگر می‌خواهیم شاهد شکوفایی بخش کشاورزی باشیم، باید سرمایه‌گذاری موثری در این زمینه داشته باشیم. با اصلاح ارز ترجیحی شاهد اقتصادی شدن کشاورزی و افزایش بهره‌وری تولید داخلی خواهیم بود. عضو اتاق تعاون اظهار داشت: افزایش قیمت کالاهای اساسی نیز طبیعی است اما به‌میزانی نخواهد بود که اقتصاد را درگیر مشکل کند و بارانه پرداختی نیز در جهت جبران این افزایش قیمت‌هاست. از طرفی با تداوم دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی، اقتصاد و تولید بشدت سرکوب می‌شد و در نتیجه تورم نیز پایدار باقی می‌ماند.

چگونه ادامه تخصیص ارز ترجیحی باعث پایداری روند تورم و کسری بودجه مستمر می‌شد؟

یک پایان تلخ بهتر از یک تلخی بی‌پایان

گفت و گوی «وطن امروز» با ۲ فعال بخش تعاون و خصوصی درباره هزینه‌های ارز ترجیحی برای اقتصاد ایران

مشمول از ۴۲۰۰ تومانی را بسیار بیشتر کرد. تمام این شرایط به علاوه مشکلات دیگر ارز ترجیحی همچون ایجاد بستر فساد و رانت، دولت سیزدهم را بر آن داشت نسبت به حذف ارز ترجیحی ۴ قلم کالای اساسی اقدام کند و بارانه آن را در آخر زنجیره به مصرف‌کنندگان بپردازد؛ اقدامی که با حذف ارز ترجیحی از زنجیره کالاهای اساسی و آزادسازی قیمت، منجر به افزایش قیمت کالاها شد اما برای جبران این افزایش قیمت‌ها بارانه نقدی به صورت مستقیم پرداخت شد. نکته بسیار مهم دیگر این است که تورم حاصل از حذف ارز ترجیحی موقت و موضعی است اما در صورت تداوم ارز ترجیحی از محل هدررفت منابع ارزی، قاچاق گسترده کالاهای اساسی و مجبور شدن دولت به استقراض از بانک مرکزی برای تأمین بخشی از این هزینه‌ها جهت تخصیص دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی، تورم بسیار پیچیده و مزمنی به اقتصاد ایران تحمیل می‌شد که نتیجه آن در سال‌های اخیر کاملاً آشکار بوده و کاهش شدید قدرت خرید مردم در پی تداوم این سیاست ارزی غلط مشهود است.

تخصیص دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی، بانک مرکزی مجبور به خرید ارز با قیمت بالا از بازار آزاد و فروش آن با قیمت ۴ هزار و ۲۰۰ تومان به واردکنندگان شود. در نتیجه این اقدام، با تقاضای بسیار بزرگ دولت برای تأمین ارز از بازار آزاد، نه تنها قیمت دلار افزایش قابل توجهی داشت، بلکه تورم سال ۹۹ از محل تخصیص ارز ترجیحی به دلیل کسری شدید ارزی و استقراض از بانک مرکزی، یکی از بزرگ‌ترین تورم‌های بعد از انقلاب لقب گرفت. از طرف دیگر کالاهای مشمول ارز ترجیحی نیز با قیمت‌های بسیار بیشتر از قیمت تمام شده با دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی به دست مصرف‌کننده رسید. با توجه به بروز وقایعی همچون جنگ اوکراین و روسیه که به افزایش قیمت مواد غذایی در جهان منجر شد و قاچاق معکوس کالاهای اساسی مشمول ارز ترجیحی از داخل ایران را به صرفه می‌کرد، ضرورت حذف سیاست مورد بحث بیش از پیش مطرح شد. از سوی دیگر، اختلاف شدید بین قیمت ارز ترجیحی و ارز در بازار آزاد، انحراف قیمتی کالاهای

دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی به عنوان یک سیاست حمایتی برای حفظ قدرت خرید مردم در سال ۹۷ اجرایی شد که در آن پارانه به ابتدای زنجیره و واردکنندگان تعلق می‌گرفت. هدف از اجرای این سیاست حمایتی طبق گفته مسوولان وقت این بود که از فشار ضعیف جامعه حمایت شود و کالاهای اساسی با قیمت مناسب به دست آنان برسد اما شاهد نشان می‌دهد ارز ترجیحی اسم رمز جدیدی برای غارت بیت‌المال بود که به اسم محرومان و به کام ثروتمندان تمام شد. دولت سیزدهم اما در یک تصمیم بيموق ارز ترجیحی را با پارانه نقدی همگانی که پیش‌تر در دهه ۸۰ کارایی خود را با کاهش ضریب جینی نشان داده بود، تعویض کرد. بررسی‌ها نشان می‌دهد تداوم ارز ترجیحی کشور را وارد یک ماریج تورمی جدی می‌کرد که از محل کسری بودجه ارزی کشور و در نهایت با استقراض از بانک مرکزی، تورم‌های بسیار شدیدی بر اقتصادمان تحمیل می‌شد. تخصیص ارز ترجیحی به گفته رئیس سابق بانک مرکزی در سال ۹۹ موجب شد به دلیل عدم فروش نفت و نبود ارز کافی جهت

ارز چندنرخه، سرمنشأ فساد بود

عضو کمیسیون تسهیل تجارت و توسعه صادرات اتاق بازرگانی تهران گفت: هر گونه رانتی که منجر به حذف رقابت‌پذیری و ایجاد امضای طلایی شود، مانعی بر سر تولید خواهد بود؛ به طور کلی تولید در فضای رقابتی رشد می‌کند. حمیدرضا صالحی به «وطن امروز» گفت: ارز ترجیحی باعث خروج فعالان اقتصادی از عرصه کسب و کار شده، در حقیقت دلیل عدم فعالیت اقتصادی حذف ارز ترجیحی نیست، بلکه چندنرخه بودن ارز است. صالحی گفت: همین الان میان نرخ نیما و دلار بازار آزاد بیش از ۲۰ درصد اختلاف وجود دارد و حتما کسانی از این اختلاف منتفع می‌شوند. این رویه فسادزاست و باعث می‌شود کسب‌وکارها شکل نگیرند، چرا که دولت قیمتی را اعلام می‌کند که باید با ارز نیما وارد شود و وقتی وارد می‌شود، باید با ارز دیگری بفرودش یا به مصرف‌کننده ارز آزاد بدهد ولی مبنای محاسبه دولت، ارز نیماست. این اختلاف‌ها باعث اختلال در کسب‌وکارها و اقتصاد می‌شود. عضو کمیسیون تسهیل تجارت و توسعه صادرات اتاق بازرگانی تهران توضیح داد: اینها دلایلی است که بخش خصوصی و فعالان اقتصادی و اساتید دانشگاه با چندنرخه بودن مخالف بودند. بحث این نیست که نرخ کالاهای اساسی تاثیر داشته است، گفت: هر گونه رانتی که منجر به حذف رقابت‌پذیری و ایجاد امضای طلایی شود، باعث از بین رفتن تولید خواهد شد. تولید در فضای رقابتی رشد می‌کند، بویژه تولید کشور ما که سال‌های سال با واردات آسیب دیده و حالا در مسیر احیا قرار گرفته است. اگر این موضوع رعایت نشود، همین اصلاحاتی هم که انجام شده از بین خواهد رفت.

